

УДК 368:61]:616.9-036.21

DOI 10.33244/2617-5940.1-2.2020.325-337

Сосновська О.О., Балицька Г.О.

РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ COVID-19

У статті розглянуто сучасний стан розвитку медичного страхування в умовах пандемії Covid-19. Досліджено статистику розповсюдженості коронавірусу та витрати на допомогу в боротьбі з пандемією в різних країнах світу. Розглянуто програми страхування вітчизняних страхових компаній на випадок інфікування коронавірусом. Розроблено алгоритм надання страхового захисту страховими компаніями у випадку захворювання коронавірусом в Україні. Визначено позитивні аспекти укладання договорів медичного страхування від коронавірусу для населення та економіки України як актуального виду страхування.

Ключові слова: *медичне страхування, Covid-19, програми страхування, алгоритм страхового захисту.*

Сосновская О.А., Балицкая А.О.

РАЗВИТИЕ МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ COVID-19

В статье рассмотрено современное состояние развития медицинского страхования в условиях пандемии Covid-19. Исследована статистика распространенности коронавируса и расходы на помощь в борьбе с пандемией в разных странах мира. Рассмотрены программы страхования отечественных страховых компаний на случай инфицирования коронавирусом. Разработан алгоритм предоставления страховой защиты страховыми компаниями в случае заболевания коронавирусом в Украине. Определены положительные аспекты заключения договоров медицинского страхования от коронавируса для населения и экономики Украины как актуального вида страхования.

Ключевые слова: медицинское страхование, Covid-19, программы страхования, алгоритм страховой защиты.

Sosnovska O.O, Balitska H.O.

DEVELOPMENT OF MEDICAL INSURANCE IN THE CONDITIONS OF COVID-19

The article considers the current state of development of health insurance in the context of the Covid-19 pandemic. The statistics of coronavirus prevalence and the cost of assistance in combating the pandemic in different countries of the world have been studied. The insurance programs of domestic insurance companies in case of coronavirus infection are considered. An algorithm for providing insurance protection by insurance companies in case of coronavirus in Ukraine has been developed. The positive aspects of concluding health insurance contracts against coronavirus for the population and economy of Ukraine as a relevant type of insurance are identified.

Keywords: *health insurance, Covid-19, insurance programs, insurance protection algorithm.*

Постановка проблеми. З початком 2020 року Україна зазнала низку перетворень у різних сферах, зокрема у політичній, соціальній та економічній, головною причиною яких є пандемія коронавірусу. Саме ця подія стала поштовхом для трансформації економічної системи та зумовила необхідність її реформування та адаптації до нових умов функціонування. За таких тенденцій дієвим інструментом зменшення фінансового навантаження на економіку країни та забезпечення належного соціального захисту населення у період пандемії є укладання договорів медичного страхування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема організації медичного страхування в Україні досліджується багатьма вченими та економістами, серед яких: О. Маркова досліджувала медичне страхування при коронавірусі

та заходи, які допоможуть убезпечитись від вірусу в період епідемії в Україні, В. Мацелюк займався законодавчими ініціативами організації роботи страхових компаній у період пандемії в Україні, В. Черняхівський аналізував програми медичного страхування від захворювання на коронавірус. Проте, враховуючи сучасний стан соціально-економічного розвитку в національному та світовому масштабах питання щодо мінімізації ризиків розповсюдження коронавірусу та компенсації відповідних фінансових витрат виходить на новий рівень актуальності та потребує подальших наукових досліджень.

Метою статті є виявлення актуальних аспектів розвитку медичного страхування в Україні в умовах COVID-19 та розробка алгоритму надання страхового захисту страховиками у випадку захворювання коронавірусом.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку головною причиною нестабільного економічного середовища є пандемія коронавірусу, а саме запровадження карантину на території України, що суттєво вплинуло на роботу підприємницької діяльності, виробництв, транспорту, банків, страхових компаній тощо. Це підтверджено актуальною статистикою розповсюдження коронавірусу в деяких країнах світу, що представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники розповсюдження коронавірусу станом на 25.10.2020 року

Країна	Всього заразилися	Хворіють	Померли	Одужали	Смертність
1	2	3	4	5	6
Австралія	27 527	2 565	905	24 057	3,29 %
Бразилія	5 394 128	401 050	157 163	4 835 915	2,91 %
Китай	91 701	449	4 746	86 506	5,18 %
Білорусь	92 823	19 282	957	72 584	1,03 %
Україна	348 924	199 923	6 464	142 537	1,85 %

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6
Велика Британія	873 800	828 365	44 896	539	5,14 %
США	8 636 169	4 988 061	225 230	3 422 878	2,61 %
Німеччина	437 637	117 288	10 138	310 211	2,32 %
Іспанія	1 046 132	861 004	34 752	150 376	3,32 %
Італія	525 782	226 636	37 338	261 808	7,10 %

Джерело: складено автором на основі [8].

Аналіз даних таблиці 1 свідчить, що за показником захворюваності найбільше значення мають США та Бразилія – 2,59% та 2,64% людей від всього населення країн відповідно. За відсотковим співвідношенням за показником смертності найбільше значення зафіксоване у Китаї та Великій Британії – 5,18% та 5,14% відповідно. Щодо України, то показник осіб, що одужали від вірусу, має позитивне значення.

Дослідження зазначеної проблеми показали, що світова страхова індустрія платить за доволі широким спектром страхових програм для підтримки бізнесу і людей, які постраждали від COVID-19. В даний час очікується, що тільки ринок Lloyd's виплатить близько 4,3 млрд. дол. США. Унікальність COVID-19 полягає не тільки в руйнівному тривалому впливі на людину і суспільство, але й в економічному сенсі. Об'єднання всіх цих факторів кидає виклик страховій галузі.

Lloyd's провів економічне дослідження потенційних збитків від Covid-19, розглядаючи ризик втрат по страхуванню, які приведуть до зниження прибутковості бізнесу за рахунок як зростання збитків, так і скорочення інвестицій страхових компаній. До 2020 року збитки від андеррайтингу в сфері страхування та перестраховування в результаті Covid-19 складуть приблизно 107 млрд. дол. США. Це можна порівняти з розмірами збитків від ураганів 2005 і 2017 року [7].

На думку Willis Re, перестраховального брокерського підрозділу Willis Towers Watson (WTW), загальні збитки страхової та перестрахової галузі для

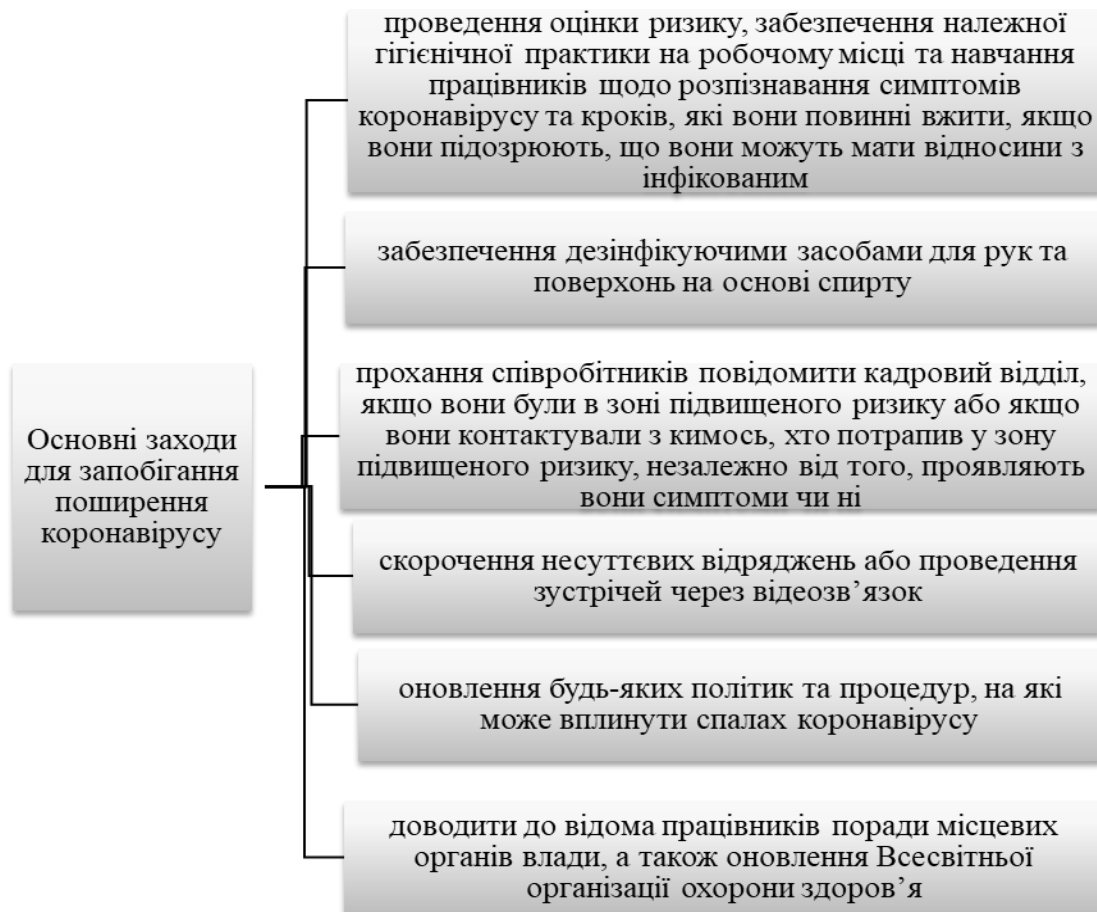
ключових класів бізнесу від COVID-19 будуть коливатися в діапазоні від 30 до 100 млрд. доларів США. Цей приблизний прогноз в цілому узгоджується з оцінками, опублікованими WTW, в результаті чого втрати по «помірному» сценарію становлять 32 млрд. дол. США, а за «песимістичним» сценарієм – 80 млрд. дол. США. До теперішнього часу страховики зарезерували тільки 4 млрд. дол. США втрат COVID-19, причому витрати значно варіюються між окремими компаніями через складність збитків [4].

Дані, отримані компанією PeriStrat, що надає фінансові послуги в Цюриху, показують, що заявлені втрати від пандемії COVID-19 серед найбільших світових страховиків і перестраховальників у цей час досягли 20,25 млрд. дол. США. Аналітики відзначають, що в звітах про доходи за другий квартал оцінки збитків страховиків в цілому мали тенденцію до зростання.

Серед найвищих показників збитків, отриманих PeriStrat, – Lloyd's of London – 3,65 млрд. дол. США (середина діапазону ринкових збитків), Swiss Re – 2,5 млрд. дол. США і AXA – 1,7 млрд. дол. США. Далі йдуть Munich Re – 1,66 млрд. дол. США, Chubb – 1,37 млрд. дол. США, Zurich – 750 млн. дол. США, Allianz – 724 млн. дол. США і SCOR – 530 млн. дол. США [3].

На першочергове завдання у боротьбі з коронавірусом виходить забезпечення медичним страхуванням медичних працівників, адже саме вони зазнають найбільшого ризику захворіти та саме від лікарів залежить надання медичної допомоги пацієнтам, які хворіють COVID-19. Зазначені працівники державних і комунальних закладів охорони здоров'я та державних наукових установ підлягають обов'язковому державному страхуванню на випадок захворювання на інфекційну хворобу в порядку та на умовах, установлених Кабінетом Міністрів України. Проте, на жаль, в Україні розроблено лише порядок страхування медичних працівників на випадок інфікування ВІЛ при виконанні професійних обов'язків, а регламенту страхування щодо інших інфекційних хвороб немає [6].

В Ірландії існує закон, який був прийнятий в 2005 році за яким роботодавці мають забезпечувати працівникам безпеку, здоров'я та добробут на роботі. Роботодавці повинні провести оцінку ризику для виявлення ризиків спалаху коронавірусу на роботі та здійснити кроки для мінімізації цього ризику. Основні заходи, які роботодавці можуть впровадити для запобігання поширення коронавірусу наведені на рис.1.

Рис. 1 Основні заходи, які роботодавці можуть впровадити для запобігання поширення коронавірусу

Джерело: складено автором на основі [10].

Як відомо, витрати на лікування коронавірусу доволі значні та мають вагоме світове фінансове навантаження. Витрати на допомогу у боротьбі з коронавірусом в різних країнах представлені в таблиці 2.

Отже, загальновідомо, що одним з інструментів мінімізації таких витрат є укладання договорів страхування від коронавірусу на добровільних

засадах, що є актуальною тенденцією на національному та світовому страхових ринках.

Таблиця 2

Витрати на фінансування заходів боротьби з коронавірусом у різних країнах світу станом на 01.10.2020 року

Країна	Витрати
Україна	З Фонду боротьби з Covid-19 витрачено 34,1 млрд грн з 66 млрд грн. Це становить 52% від загальної суми. На сферу охорони здоров'я використано 5,8 млрд грн із передбачених 16,3 млрд грн або 35%. У сфері соціального захисту використано 9,3 млрд грн (89%) з передбачених 10,4 млрд. На забезпечення лабораторій МОЗ та закупівлю засобів індивідуального захисту для медичних працівників витрачено 624 млн грн з передбачених 2,9 млрд.
США	У Фонд боротьби з Covid-19 виділено 2 трильйони доларів. 18 березня 2020 року президент Д. Трамп підписав закон про надання фінансової допомоги постраждалим від спалаху коронавірусу на суму \$100 млрд. Він включає оплачувану відпустку для працівників на випадок інфікування, а також на безкоштовне тестування на вірус. Відшкодовувати витрати зобов'язані страхові компанії.
Німеччина	У Фонд боротьби з Covid-19 виділено 600 млрд. євро. Невеликі фірми і приватні підприємці можуть отримати прямі субсидії розміром до 15 тис. євро, на що виділено 50 млрд. євро.
Італія	У Фонд боротьби з Covid-19 виділено 25 млрд. євро. Для італійців, які не можуть працювати через карантин, передбачені спеціальні виплати. Батьки, які працюють в приватному секторі, можуть оформити оплачувану відпустку і отримати до 50% надбавки, якщо в сім'ї є дитина молодше 12 років.
Іспанія	У Фонд боротьби з Covid-19 виділено 200 млрд. євро.
Франція	У Фонд боротьби з Covid-19 виділено 300 млрд. євро. Дрібні промислові підприємства отримали допомогу в розмірі 1500 євро, як і дрібні торгові підприємства.
Австралія	Запроваджено виплати на підтримку домашніх господарств: дві окремі виплати в розмірі 750 доларів одержувачам допомоги по соціальному забезпеченню, ветеранам та іншим особам, які мають право на отримання допомоги, а також власникам пільгових карт. Можливе тимчасове дострокове вивільнення пенсійних накопичень: особи, які постраждали від коронавірусу, можуть отримати доступ до накопичення пенсійних накопичень у розмірі до 10 тис. доларів у 2019-2020 рр. і ще 10 тис. доларів у 2020-2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [2;11].

Серед аргументів щодо доцільності укладання договорів страхування можна виділити наступні:

– по-перше, невтішна статистика розповсюдження коронавірусу закликає подумати про майбутні витрати, оскільки існує висока ймовірність зараження;

– по-друге, відсутність можливості спрогнозувати тривалість сучасної пандемії та загальну кількість людей, які захворіють на COVID-19, що

підтверджує необхідність укладення договору страхування з метою отримання страхового захисту та матеріальної компенсації можливих збитків.

На сьогодні багато українських страховиків пропонують укладання договорів медичного страхування на випадок інфікування коронавірусом. Розроблена програма страхування від коронавірусу є дієвим інструментом фінансового захисту. Наприклад, однією з таких компаній є страхова компанія USI «Ю.Ес.Ай» – це сучасна, інноваційна страхова компанія, яка успішно працює на страховому ринку України та готова запропонувати повний спектр страхових послуг. Компанія є Асоційованим членом Моторно (Транспортного) Страхового Бюро України (МТСБУ), членом Ліги Страхових організацій України та Асоціації «Страховий бізнес». Програма страхування на випадок інфікування коронавірусом від страхової компанії USI «Ю.Ес.Ай» наведена на рис.2. Від кожного проданого страхового поліса компанією USI «Ю.Ес.Ай» 5% йде на закупівлю медичних товарів та засобів медичного призначення для медичних закладів України.

Щодо страхової компанії «Уніка Україна», то у зв'язку з поширенням коронавірусу, з метою захисту життя і здоров'я клієнтів та співробітників, офіси страхової компанії перейшли на змінений формат роботи. Відтепер клієнти крім стандартної процедури звернення в медичний асистанс можуть встановити і використовувати мобільний додаток myUNIQA. Медичний асистанс працює 24 години 7 днів на тиждень. Залежно від виду звернення, лікар-координатор приймає рішення про виклик швидкої бригади або запис до лікаря. Якщо лікар виявить підозру у хворого на коронавірус, то тестування на COVID-19, транспортування та госпіталізація проходить в строго регламентовані установи, перелік яких визначено спеціальним розпорядженням МОЗ. Оплачувати договори страхування можна онлайн без відвідування відділень страхової компанії [5].

Рис. 2 Програма страхування на випадок інфікування коронавірусом від страхової компанії USI «Ю.Ес.Ай»

Джерело: складено автором на основі [9].

Програми страхування від коронавірусу від українських страхових компаній, а саме: «Провідна», «Арсенал Страхування», «Оберіг», «Універсальна», «Країна», «VUSO», «УПСК», «Уніка» наведені в таблиці 3.

Програмою від страхової компанії ВУСО покривається не лише захворювання, але і будь-яка форма інфікування. Часто страхові компанії прописують умову, за якою страхові випадки покриваються тільки через 14, 30 або 45 днів після укладення договору.

Таблиця 3

Програми страхування від коронавірусу від українських страхових компаній

Страхова компанія	Програма	Страхова сума	Страхове покриття
Провідна	Стоп. Коронавірус	50 тис. грн.	Стаціонарне лікування понад 5 днів гострої респіраторної інфекції, викликаной COVID-19 (до 30 днів); смерть застрахованого від COVID-19

Продовження табл. 3

Арсенал Страховання	Захист від COVID-19	25 і 100 тис. грн.	В залежності від програми: пневмонія – амбулаторне і стаціонарне лікування; госпіталізація при важкому протіканні хвороби; смерть застрахованого від коронавірусу
Оберіг	STOP-коронавірус	50 тис. грн	Стаціонарне лікування COVID-19; смерть в результаті COVID-19
Універсальна	Захист від COVID-19	50 та 100 тис. грн	Стаціонарне лікування COVID-19 терміном більше 5 днів; смерть від COVID-19
Країна	Захист від COVID-19	10, 25, 50 тис. грн.	Госпіталізація в результаті зараження коронавірусом COVID- 19; смерть від COVID-19
VUSO	Страховання від COVID-19	70 тис. грн.	Підтвердження діагнозу; амбулаторне і стаціонарне лікування; смерть від COVID-19
УПСК	Турбота 24/7: розширення COVID-19	30 тис. грн.	Консультації та аналізи; поліклініка і стаціонар; смерть від COVID-19
Уніка	Страховання від COVID-19	50 тис. грн	Підтвердження діагнозу; амбулаторне і стаціонарне лікування; смерть від COVID-19

Джерело: складено автором на основі [10].

Отже, на страховому ринку договори страхування від коронавірусу різних страхових компаній є схожими. Страховими випадками є: лабораторно підтверджений факт інфікування коронавірусом; амбулаторне і стаціонарне лікування; смерть застрахованого в результаті важкого перебігу хвороби. В договорах страхування відрізняються страхові суми, які можуть становити 50-100 тис. грн.

Аналіз вищевикладеного дозволяє розробити алгоритм надання страхового захисту від COVID-19, що складається з 4 етапів, наведених на рис. 3.

Висновки. Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна виокремити низку позитивних аспектів укладання договорів медичного страхування від коронавірусу:

- зменшення фінансового навантаження на хворого, оскільки значні витрати при хворобі мають негативний вплив на фінансове становище

хворого, який змушений витратити великі кошти на тестування та оплату лікування від коронавірусу;

- укладений договір страхування дає впевненість у фінансовому забезпеченні та матеріальній компенсації збитків;

- отримання необхідної своєчасної медичної допомоги страхувальнику тощо.

Рис. 3 Алгоритм надання страхового захисту від COVID-19

Джерело: складено автором на основі [1].

Слід констатувати, що на сьогодні зростає попит на запровадження медичного страхування на випадок інфікування коронавірусом. Багато українських страхових компаній пропонує укласти договори медичного страхування на випадок інфікування коронавірусом. Роботодавці піклуючись про здоров'я своїх співробітників укладають такі договори, що також має позитивні аспекти для страховиків – можливості надання актуальних страхових послуг та отримання прибутку. Для фізичних осіб страхування від COVID-19 сприяє отриманню соціального захисту та зменшенню фінансового навантаження на страхувальника.

Список використаних джерел

1. Алгоритм МОЗ щодо надання допомоги при COVID-19. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2020/03/31/240409/> (дата звернення: 28.10.2020 року).
2. Виплати в різних країнах у зв'язку з коронавірусом. URL: <https://buhguru.com/spravka-info/vyplaty-v-raznyh-stranah-koronavirus-2020.html> (дата звернення: 28.10.2020 року).
3. Загальні втрати світової страхової галузі від пандемії COVID-19. URL: <https://forinsurer.com/news/20/07/28/38285> (дата звернення: 22.10.2020).
4. Ключові ризики для страховиків та прогноз оцінки втрат від пандемії Covid-19 у світі від Willis Re. URL: <https://forinsurer.com/news/20/05/21/38029> (дата звернення: 22.10.2020).
5. Медичне страхування від страхової компанії «Уніка». URL: <https://uniqa.ua/ua/blog/covid-19-vidpovid-na-pytannya-pro-dms-z-uniqa/> (дата звернення: 21.10.2020).
6. Право медичного працівника на належні умови праці в умовах COVID-19. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/7699/> (дата звернення: 21.10.2020).
7. Світовий страховий ринок. URL: <https://forinsurer.com/news/20/05/15/37983> (дата звернення: 22.10.2020).
8. Статистика зараження коронавірусом. URL: <https://coronavirusonline.com.ua/ukr/> (дата звернення: 25.10.2020).
9. Страхування на випадок коронавірусу від USI. URL: <https://usi.net.ua/strahuvannya/covid-19> (дата звернення: 21.10.2020).
10. Страхування від COVID-19: як убезпечити себе в умовах епідемії. URL: <https://minfin.com.ua/ua/insurance/articles/strahovanie-ot-covid19-kak-obezopasit-sebya-v-usloviyah-epidemii/> (дата звернення: 22.10.2020).
11. Сума витрат на боротьбу з коронавірусом. URL: https://gazeta.ua/articles/economics/_minfin-oprilyudniv-sumu-vitrat-na-borotbu-z-koronavirusom/993025 (дата звернення: 28.10.2020 року).

References

1. Algorithm of the Ministry of Health for assistance in COVID-19. . URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2020/03/31/240409/> (access date: 28.10.2020).
2. Payments in different countries in connection with the coronavirus. URL: <https://buhguru.com/spravka-info/vyplaty-v-raznyh-stranah-koronavirus-2020.html> (access date: 28.10.2020).
3. Total losses of the global insurance industry from the COVID-19 pandemic. URL: <https://forinsurer.com/news/20/07/28/38285> (accessed: 22.10.2020).
4. Key risks for insurers and forecast of losses from the Covid-19 pandemic in the world from Willis Re. URL: <https://forinsurer.com/news/20/05/21/38029> (access date: 22.10.2020).
5. Medical insurance from the insurance company "Unika". URL: <https://uniqa.ua/ua/blog/covid-19-vidpovid-na-pytannya-pro-dms-z-uniqa/> (access date: 21.10.2020).
6. The right of a medical worker to appropriate working conditions under COVID-19. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/7699/> (access date: 21.10.2020).
7. World insurance market. URL: <https://forinsurer.com/news/20/05/15/37983> (access date: 22.10.2020).
8. Statistics of coronavirus infection. URL: <https://coronavirusonline.com.ua/ukr/> (access date: 25.10.2020).
9. Coronavirus insurance from USI. URL: <https://usi.net.ua/strahuvannya/covid-19> (access date: 21.10.2020).
10. Insurance against COVID-19: how to protect yourself in an epidemic. URL: <https://minfin.com.ua/ua/insurance/articles/strahovanie-ot-covid19-kak-obezopasit-sebya-v-usloviyah-epidemii/> (access date: 22.10.2020).
11. The amount of costs to combat coronavirus. URL: https://gazeta.ua/articles/economics/_minfin-oprilyudniv-sumu-vitrat-na-borotbu-z-koronavirusom/993025 (access date: 28.10.2020).

Сосновська Ольга Олександрівна (ORCID ID 0000-0002-2177-0691) – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів та економіки Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ)

Баліцька Ганна Олегівна – здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ)